

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/nauka-i-edukacja/edukacja-1/przystanek-historia/249120,Strz-Jozef-Hujda-Gruszka-i-Zygmunt-Surzyn-Gwiazda.html>
21.10.2026, 01:31

Strz. Józef Hujda „Gruszka” i Zygmunt Surzyn „Gwiazda”

20 października 1946 r. w Zawoi polegli strz. Józef Hujda „Gruszka” i Zygmunt Surzyn „Gwiazda”, partyzanci oddziału „Huragan”.

20.10.2026

WALCZĄC DO KOŃCA...

20 PAŹDZIERNIKA
80. ROCZNICA ŚMIERCI
JÓZEFA HUJDY „GRUSZKI”
I ZYGMUNTA SURZYNA „GWIAZDY”

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Krakowie

Zygmunt Surzyn i Józef Hujda pochodzili z Zawoi. Surzyn urodził się 20 lipca 1926 r. W konspiracji nosił pseudonim „Gwiazda”, choć koledzy częściej mówili do niego po prostu

„Zygmunt”. Z kolei urodzony w 1922 r. Józef Hujda ps. „Gruszka” podczas II wojny światowej należał do działającego u podnóża masywu Babiej Góry i pasma Polic oddziału partyzanckiego – bojówki Polskiej Partii Socjalistycznej kryptonim „Żar”. Używał wówczas pseudonimu „Józef”.

Działalność konspiracyjną kontynuowali w 1946 r., gdy związali się z oddziałem partyzanckim o kryptonimach „Błyskawica”, „Błysk-Bunt” i „Huragan”. To właśnie Surzyn był jedną z osób odgrywających kluczową rolę w zbiorowej – i jak wiele na to wskazuje, przygotowanej zawczasu – ucieczce do podziemia niepodległościowego żołnierzy Wojsk Ochrony Pogranicza ze 194. Strażnicy WOP w Zawoi. 2 lipca 1946 r. pierwsza grupa uciekinierów ze strażnicy zebrała się w Zawoi, w gospodarstwie „Gwiazdy”. Tam również przedostał się oficer strażnicy, chor. Henryk Dołęgowski, po tym jak w Jabłonce udało mu się umknąć oficerom kontrwywiadu WOP. Od Surzyna grupa udała się na polanę Sulowa Cyrhla, gdzie dołączyli pozostali dezenterzy, pokierowani przez partyzanckich łączników. Wkrótce wszyscy dotarli na Polany Juszczynskie do obozowiska oddziału partyzanckiego, dowodzonego wówczas przez por. Stanisława Marka „Orlicza”. Po śmierci „Orlicza” w obławie WOP, będącej następstwem zbiorowej ucieczki, komendę nad partyzantami objął Henryk Dołęgowski „San”. Po wcieleniu wopistów do oddziału „Gruszka” został przydzielony do drużyny dowodzonej przez frontowego weterana, plut. Franciszka Kuczyńskiego „Kulę”.

20 października 1946 r. oddział KBW stacjonujący w Zawoi otrzymał wiadomość, że w jednym z domów w Zawoi Centrum przebywają partyzanci. Podczas przeszukiwania budynków w Zawoi Podsot jeden z patroli natrafił na dwóch ludzi ubranych po cywilnemu – byli to „Zygmunt” oraz „Gruszka” – namawiających kaprała WOP, aby przyłączył się do partyzantki. Doszło do zamieszania i strzelaniny, podczas której zginęli obaj partyzanci. Jeden poległ na miejscu, drugi został śmiertelnie ranny. Jego ciało odnaleziono następnego dnia.

Zygmunt Surzyn „Gwiazda” spoczywa na cmentarzu parafialnym w Zawoi Centrum, w grobie rodzinnym. Prawdopodobnie na tym cmentarzu, również w grobie rodzinnym, został pochowany Józef Hujda „Gruszka”.

Tekst Krzysztof Pięciak

[Poprzedni Strona](#)

Kraków

Żołnierze Wyklęci

Artykuł